

IZPOPOLNJENA NEPREČIŠČENA
RAZLIČICA

Distr.: splošno
27. avgust 2010

Izvirnik: angleški

Odbor za odpravo rasne diskriminacije

77. zasedanje

2.–27. avgust 2010

**Obravnavana poročila, ki jih države pogodbenice oddajo po 9.
členu konvencije**

Sklepne ugotovitve Odbora za odpravo rasne diskriminacije

Slovenija

1. Odbor je 12. in 13. avgusta 2010 na 2028. in 2029. zasedanju (CERD/C/SR.2028 in CERD/C/SR.2029) obravnaval združeno šesto in sedmo periodično poročilo Slovenije (CERD/C/SVN/7). Na 2044. zasedanju (CERD/C/SR.2044th) 24. avgusta 2010 je sprejel naslednje sklepne ugotovitve.

A. Uvod

2. Odbor z veseljem sprejema združeno šesto in sedmo periodično poročilo države pogodbenice, ki vsebuje odgovore na pomisleke iz zadnjih sklepnih ugotovitev odbora (CERD/C/62/CO/9) in daje priložnost za nadaljevanje dialoga z državo pogodbenico. Odbor ceni odkrit dialog z delegacijo države pogodbenice in ustne odgovore, ki jih je delegacija dala na teme in številna vprašanja članov odbora.

B. Pozitivni vidiki

3. Odbor je zadovoljen z uresničitvijo dveh programov Ministrstva za kulturo: programa posebne skrbi ter programa integracije za boj proti socialni izključenosti in marginalizaciji etničnih manjšin v Sloveniji.

4. Odbor je zadovoljen, da je država pogodbenica sprejela projekt, ki bo spodbujal zaposljivost, izobraževanje in socialno vključenost delavcev migrantov ter njihovih družin. V okviru projekta naj bi delovala info točka, ki bo pomagala preprečevati izkoriščanje in diskriminacijo delavcev migrantov ter povečati njihove zaposlitvene možnosti v državi pogodbenici.

5. Odbor je zadovoljen z napredkom na področju zakonodaje in institucij, ki je bil dosežen v boju proti rasni diskriminaciji romske skupnosti v Sloveniji:

(a) sprejetje (marca 2010) Nacionalnega programa ukrepov za Rome Vlade Republike Slovenije za obdobje 2010–2015; program vsebuje vrsto ukrepov za boj proti diskriminaciji Romov na področju izobraževanja, nastanitve, zdravstva, zaposlovanja in življenjskih razmer;

(b) sprejetje (2007) Zakona o romski skupnosti;

(c) ustanovitev Sveta romske skupnosti Republike Slovenije, ki zastopa interese romske skupnosti v Sloveniji pred organi oblasti;

(d) sprejetje (2004) Strategije vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji; pri pripravi tega dokumenta so sodelovali tudi predstavniki Zveze Romov Slovenije;

6. Odbor ceni, da se je država pogodbenica pri pripravi periodičnega poročila posvetovala z organizacijami civilne družbe, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic.

C. Pomisleki in priporočila

7. Odbor je seznanjen s podatki o etnični sestavi prebivalstva in večjih manjšinah v Sloveniji, ki jih je država pogodbenica posredovala na podlagi popisa prebivalstva iz leta 2002. Skrbi pa ga pomanjkanje podatkov o pripadnikih nekaterih manjšinskih skupin, zlasti manjšin iz nekdanjih jugoslovanskih republik.

Odbor priporoča, da v skladu z 10. in 12. odstavkom navodil za poročanje, ki jih je odbor sprejel na 71. zasedanju (CERD/C/2007/1) za dokumente, namenjene Odboru za odpravo rasne diskriminacije, država članica zagotovi informacije o rabi maternih jezikov kot kazalnikov etničnih razlik ter informacije, ki jih je pridobila s ciljno usmerjenimi družbenimi analizami, v katere je vključila prostovoljce, pri tem pa spoštovala njihovo zasebnost in anonimnost; odbor hkrati opozarja na splošno priporočilo št. 8 o samoopredelitvi pripadnikov rasnih in etničnih skupin.

8. Odbor sicer ceni ukrepe, kot je Nacionalni program ukrepov za Rome za obdobje 2010–2015, ki jih je država pogodbenica sprejela za odpravo diskriminacije romske skupnosti, vendar ostaja zaskrbljen zaradi nadaljnje marginalizacije in negotovega družbeno-ekonomskega položaja pripadnikov te manjšine ter njihove diskriminacije, tudi na področju izobraževanja, nastanitve, zdravstva in zaposlovanja (2. in 5. člen).

Odbor državo pogodbenico poziva, naj bo bolj prizadevna v boju proti diskriminaciji Romov. Na podlagi splošnega priporočila št. 32 (2009) o pomenu in obsegu posebnih ukrepov iz Mednarodne konvencije o odpravi rasne diskriminacije odbor državi pogodbenici priporoča, da začne zbirati podatke, na podlagi katerih bi po potrebi zagotovila pripravo in izvajanje posebnih ukrepov za Rome na področju izobraževanja, nastanitve, zdravstva in zaposlovanja; izvajanje teh ukrepov je treba spremljati in redno ocenjevati njihovo učinkovitost.

9. Odbor sicer ceni ukrepe, kot je Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji, s katerimi država pogodbenica romskim otrokom zagotavlja enakopraven dostop do izobrazbe, vendar je zaskrbljen, ker v slovenskih šolah še vedno ni bilo popolnoma ukinjeno ločevanje romskih in ostalih otrok – na redne in "posebne" (2., 3. ter 5.(e) (v) člen).

Na podlagi splošnega priporočila št. 27 (2000) o diskriminaciji Romov odbor državi pogodbenici priporoča, da popolnoma odpravi segregacijo romskih otrok v šolstvu in tem otrokom zagotovi enake možnosti dostopa do kakovostne izobrazbe na vseh stopnjah. Priporoča tudi, da država pogodbenica zagotovi dejansko izvajanje vseh ukrepov, ki jih predvideva Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki

Sloveniji, ter pri tem jasno določi roke, finančne vire, odgovornosti, cilje in nadzorne mehanizme.

10. Odbor je zadovoljen z ukrepi proti diskriminaciji Romov na področju nastanitve, tudi z vključitvijo ministrstva za okolje in njegove strokovne delovne skupine. Kljub temu pa ostaja zaskrbljen zaradi *de facto* segregacije in drugih oblik diskriminacije romske manjšine na področju nastanitve ter zaradi bivanjskih razmer v številnih segregiranih soseskah. Odbor je prav tako zaskrbljen zaradi nastanitve Romov na izolirana območja izven naselij, brez zdravstvene nege in osnovne infrastrukture (2., 3. ter 5.(e) (iii) člen).

Na podlagi splošnega priporočila št. 27 (2000) odbor državi pogodbenici priporoča, naj na lokalni ravni učinkovito izvaja zakone, politike in projekte – zlasti v okviru Nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2010–2015, ki nediskriminatorno zagotavlja pravico do nastanitve, vključno s socialnimi stanovanji –, ter spremlja njihovo izvajanje. Odbor državi pogodbenici ponovno priporoča, naj si bolj prizadeva izboljšati bivalne razmere Romov, saj so pomembne za njihovo uživanje drugih pravic po konvenciji. Prav tako priporoča, naj bo država pogodbenica bolj prizadevna pri vključevanju romskih skupnosti in združenj kot partnerjev ter drugih oseb v projekte gradnje, popravil in vzdrževanja bivališč. Nadalje priporoča, naj država pogodbenica Romov ne nastani na izolirana območja izven naselij, brez zdravstvene nege in osnovne infrastrukture.

11. Odbor je sicer zadovoljen s sprejetjem kazenskega zakonika leta 2008, ki spodbujanje rasnega sovraštva šteje za kaznivo, vendar je zaskrbljen zaradi ponavljajočih se primerov v medijih, tudi na spletu, ko nekateri politiki uporabljajo sovražni govor in so nestrpni do pripadnikov manjšin (4. in 7. člen).

Odbor državi pogodbenici priporoča, da se še naprej bori proti predsodkom do pripadnikov etničnih manjšin in izboljša odnose med javnostjo in manjšinskimi skupnostmi. Prav tako priporoča, da država pogodbenica zagotovi učinkovito preiskavo in pregon vseh primerov političnega govora, naperjenega proti manjšinam, ki niso skladni s konvencijo.

12. Odbor je sicer seznanjen, da ustava države pogodbenice predvideva predstavnike italijanske in madžarske manjšine v parlamentu, vendar je zaskrbljen zaradi zastopanja preostalih manjšin v parlamentu in voljenih regionalnih organih (5.(c) člen).

Odbor državi pogodbenici priporoča, da pripadnikom manjšin, ki niso izrecno navedeni v ustavi, z ukrepi nediskriminatorno omogoči uresničevanje njihovih političnih pravic ter zagotovi, da so vse manjšinske skupine zastopane v parlamentu in voljenih regionalnih organih.

13. Odbor je sicer seznanjen s sprejetjem (marca 2010) zakona o pravnem statusu izbrisanih, vendar je še vedno zaskrbljen zaradi položaja Neslovencev iz nekdanje Jugoslavije, vključno z Bošnjaki, etničnimi Albanci s Kosova, Makedonci in Srbi; njihov pravni status ni urejen, zato imajo težave pri uresničevanju svojih socialnih in ekonomskih pravic, kot so zdravstvene storitve, socialna varnost, izobraževanje in zaposlitev. Prav tako je zaskrbljen, ker novi zakon ne predvideva kampanje, s katero bi izbrisane, ki živijo v tujini, seznanili s tem zakonom (5.(d) in (e) člen).

Odbor državi pogodbenici priporoča, da:

- (a) dokončno uredi pravni status vseh omenjenih državljanov iz nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki trenutno živijo v Sloveniji;**
- (b) jim omogoči celovito uresničevanje njihovih ekonomskih in socialnih pravic, ki vključujejo zdravstvene storitve, socialno varnost, izobraževanje in zaposlitev;**
- (c) izpelje kampanjo, s katero bo izbrisane, ki trenutno ne živijo v Sloveniji, seznanila z novimi zakonodajnimi ukrepi in možnostmi, da jih tudi sami izkoristijo;**
- (d) vsem, ki jih je izbris prizadel, zagotovi povrnitev škode, vključno z vrnitvijo v prejšnje stanje, zadoščenjem, nadomestilom, rehabilitacijo in zagotovitvijo o neponovitvi.**

14. Odbor je zaskrbljen, ker je država pogodbenica preganjala in kaznovala zelo malo primerov rasne diskriminacije (6. člen).

Odbor državo pogodbenico prosi, da z nacionalno zakonodajo zagotovi ustrezne določbe ter javnost seznanja z vsemi pravnimi sredstvi na področju rasne diskriminacije. Državo pogodbenico opozarja, da je dejstvo, da se žrtve rasne diskriminacije ne poslužujejo pritožb in pravnih sredstev, lahko le posledica pomanjkanja ustrezne zakonodaje, nezaveščenosti o pravnih sredstvih ali nepripravljenosti organov oblasti, da bi rasno diskriminacijo preganjali.

15. Odbor verjame, da bi morala biti javnost bolj seznanjena s postopkom, ki ga predvideva 14. člen konvencije. Odbor državi pogodbenici svetuje, da z izjavo iz 14. člena konvencije seznanja širšo javnost, in sicer v različnih jezikih, ki se uporabljajo v državi.

16. Ob upoštevanju nedeljivosti človekovih pravic odbor državo pogodbenico spodbuja, naj ratificira mednarodne pogodbe o človekovih pravicah, ki jih še ni ratificirala, zlasti tiste, katerih določbe se nanašajo prav na rasno diskriminacijo, kot je Mednarodna konvencija o varstvu pravic vseh delavcev migrantov in članov njihovih družin (1990).

17. Izhajajoč iz splošnega priporočila št. 33 (2009) o spremljanju napredka po Durbanski pregledni konferenci, odbor državi pogodbenici priporoča, naj uveljavi Durbansko deklaracijo in akcijski program, ki sta bila sprejeta septembra 2001 na Svetovni konferenci proti rasizmu, rasni diskriminaciji, ksenofobiji in s tem povezani nestrpnosti; država pogodbenica naj pri izvajanju konvencije v okviru notranjega pravnega reda upošteva Zaključni dokument Durbanske pregledne konference. Odbor državo pogodbenico prosi, da v svoje naslednje poročilo vključi informacije o akcijskih načrtih in drugih ukrepih, s katerimi na nacionalni ravni izvaja Durbansko deklaracijo in akcijski program.

18. Odbor državi pogodbenici priporoča, da se tudi med pripravo naslednjega periodičnega poročila posvetuje z organizacijami civilne družbe, ki se zavzemajo za varstvo človekovih pravic, zlasti za boj proti rasni diskriminaciji.

19. Odbor državi pogodbenici priporoča, naj ratificira spremembe šestega odstavka 8. člena konvencije, sprejete 15. januarja 1992 na 14. zasedanju držav pogodbenic konvencije in potrjene 16. decembra 1992 z Resolucijo Generalne skupščine št. 47/111. V zvezi s tem se odbor sklicuje na resoluciji Generalne skupščine št. 61/148 in 63/243, s katerima Generalna skupščina države pogodbenice poziva, naj pospešijo ratifikacijo spremembe konvencije, ki se nanaša na financiranje odbora, ter naj čim prej pisno obvestijo generalnega sekretarja, da soglašajo s spremembo.

20. Odbor državi pogodbenici priporoča, naj javnosti omogoči vpogled v svoja poročila, takoj ko jih odda; prav tako naj v uradnem jeziku, jeziku manjšin in drugih pogosto rabljenih jezikih objavi ugotovitve odbora v zvezi s poročili.
21. Ob upoštevanju, da je država pogodbenica leta 2004 oddala svoj predstavitveni dokument, odbor državo pogodbenico spodbuja, naj dokument dopolni v skladu s poenotenimi navodili za poročanje po mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah, zlasti v skladu z navodili za predstavitveni dokument, ki so bila sprejeta na 5. zasedanju odborov organov po mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah junija 2006 (HRI/MC/2006/3).
22. V skladu s prvim odstavkom 9. člena konvencije in pravilom št. 65 iz spremenjenega poslovnika odbor državo pogodbenico prosi, da v enem letu po sprejetju teh sklepov zagotovi informacije o svojih nadaljnjih ukrepih v zvezi s priporočili iz 10. in 13. odstavka sklepnih ugotovitev.
23. Odbor želi državo pogodbenico opozoriti na velik pomen 7., 9., 11. in 12. priporočila ter jo prosi, da v svoje naslednje periodično poročilo vključi podrobne informacije o konkretnih ukrepih, s katerimi ta priporočila izvaja.
24. Odbor državi pogodbenici priporoča, da 8.–11. poročilo združi v en dokument, ki ga mora oddati do 6. julija 2013, pri tem pa upošteva navodila za poročanje, ki jih je odbor sprejel na 71. zasedanju (CERD/C/2007/1) za dokumente, namenjene Odboru za odpravo rasne diskriminacije, ter da obravnava vse točke, ki so del teh sklepnih ugotovitev. Priporoča ji tudi, da poročila po mednarodnih pogodbah omeji na največ 40 strani in skupni predstavitveni dokument na 60–80 strani (glej poenotena navodila za poročanje v dokumentu HRI/GEN.2/Rev.6, 19. odstavek).
-